

B A R S I H I R L A P.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felölős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Helyi politika.

(T. M.) Az alkotmányos küzdelem ideje alatt, midőn az országgyűlés némaságra és tétlenségre volt kárhóztatva, minden szem és minden fül a törvényhatóságok felé volt fordulva. Mert a törvényhatóságoktól, a vármegyéktől és a városi önkormányzatok magatartásától függött, lesz-e, lehet-e valamelyes eredménye a nemzeti mozgalomnak.

Tehát a helyi politika volt mérvadó csak nem rég is. Az a helyi politika, melyet a nemzeti küzdelmet röviden megelőző időkben annyira lekicsinyeltek, hogy még ellenzéki körökben is szükségét látták a közigazgatás államosításának, aminek bizonyítéka a megyei pénztárak állami kezelésbe való vétele.

Ugy látszik, hogy most újra veszíteni kezd jelentőségéből a helyi politika. A helyi önkormányzatok megejtették kötelességeiket, rájuk egyelőre hát szükség nincs, tehát mintha mehetnének.

A helyi önkormányzatok most már csak dekorációnak kelljenek. Arra jók, hogy az államhatalom letéteményeseit mennél nagyobb diszszel, pompával, fényűzéssel vegyék körül, megengedtetvén ne-

kik még az is, hogy örömlükben addig tomboljanak, míg csak bele nem fáradnak.

No de hiszen nem olyan veszedelmes az állapot. Sőt helyes, nagyon helyes, hogy a nyugodt fejlődés korszakában a vármegyék, a helyi önkormányzatok a nagy védelmi ágyukat tisztára takarítva kettős lakattal őrzendő helyükre vigyék vissza. Mert ezekre a fegyverekre, mint az alkotmány utolsó fellegvárának kipróbált fegyvereire, valóban csak nagy veszedelem idején van szükség. Midőn a lét kérdése az önvédelem fegyverében nem ismerhet válogatást. A vármegyéknek, a helyi önkormányzatoknak van ugyanis elég dolguk, ha csak a maguk külön ügyeit végzik el becsületesen, jól, igazságosan, méltányosan. Elég munkát, serény, tevékeny munkát igényel ez a feladat is az önkormányzatoknak, s az ország, a nemzet tökéletes, czéltudatos haladása szempontjából épenséggel nem közömbös és talán inkább elsőrangú fontosságú, hogy a vármegyéknek ez a külön ügye csakugyan megfelelően legyen elintézve.

Nem hiába adatott ki a jelszó, hogy most dolgozni kell az egész országban.

A vármegyéknek is dolgozniok

kell. Szorgalmasan, kitartóan, lelkiismeretesen. — Meg kell mutatniok, be kell bizonyítaniok, hogy nem csak harcolni tudnak, de dolgozni is. És e bizonyításra már csak azért is sürgős szükség van, hogy egyszersmindenkorra eleje vételessék az önkormányzati hatáskör folytonos megnyírbálásának. Csakis ez által remélhető, — hogy az önkormányzatok hatásköre még ki is terjesztetik, — amire pedig, hogy még szükség van, — azt ép a lefolyt küzdelem igazolta eléggé, — amely már-már odáig jutott, hogy csak tartották kezükben a fegyvert a vármegyék, de velük tényleg úgy bánni, — mint ahogy szerettek volna, — már-már alig tudtak.

Egy szóval a helyi politika jelentősége semmit sem veszített intenzitívitasából. Csak ép a külszin változott némileg. — Eddig a nem tevésből, a cselekvés megtagadásából állott a helyi politika országos jelentősége, — ezentul ép a fordítottja lesz. Ezentul ép abban kell versenyezniök a vármegyéknek, hogy melyik tud többet, — szebbet — munkájával elérni. És ez a versengés fogja majd ép megadni a helyi politika országos jelentőségét. Ebből kell kifejlődnie annak a nagy átalakulásnak, hogy

TÁRCZA.

Egy dézsa hideg viz.

Irtá: Zsoldos László.

A szép szőke asszony nyújtzkodott egyet, mint a doromboló macska, azután félig lecsukott szemhéja alól rezignáltan pillantott Gizikére, aki szemközt ült vele a zöld kanapé csücskében.

— Hm, milyen könnyen is kiábrándul az asszony néha az urából!

Gizike, ez a tapsifüles süldő menyecske, gyerekes kíváncsisággal kapott a szép háziaszony bársonyos, fehér keze után.

— Hát igen, angyalom, mond el már, miért ábrándultál ki az uradból?

Erzsi, — mert ez volt a neve — kissé költetlenül húzta félre a szája szélét.

— Nos, kedvesem, ha erővel tudni akarod, elmondhatom. Az eset úgy történt, hogy utóbbi időben, a jó ég tudja miért, egyszerre csak bolondjában féltékenykedni kezdtem az uramra. Csak Isten a megmondhatója, mennyi gyötrelmet én kiálltam. Ha mellém ült, már féltem, hogy idegen parfüm illatát fogom érezni a ruháján, a kezén; ha megcsókolt, úgy éreztem, hogy a csókja helyén forróság lepi el a bőrömet, és arra gondoltam, vajjon nem másvalakit csókolt-e meg ugyanazzal az ajakkal csak egy félórával is azelőtt. Szóval: szenvedtem, mondhatom, rettentően szenvedtem. Ezt te, piczikém, természetesen még nem próbáltad, ugy-e? Azelőtt én sem, csak az utóbbi időben. De én szerettem az uramat.

— Akkor bizonyosan még most is szereted — vélekedett a kis Gizike. — Erzsi asszony immel-ámmal vonogatta a gömbölyű vállát.

— Ki tudja, — suttogta halkán, szinte bánatos hangon. Kis idő múlva folytatta.

— Nem is tudom, miért voltam annyira féltékeny; okom nem volt rá a legcsekélyebb sem; igazán a legesekevényebb sem. De hát én féltékeny akartam lenni, — s alig hallhatóan fölnevetett — és ezzel vége! És gyanus volt nekem minden, a legaprólékosabb, legjelentékenyebb kicsiség is, amivel ezt az én féltékenységet táplálhattam, szithattam, Oh, hidd el kicsikém, jó dolog féltékenynek lenni. . . .

Amaz hitetlenül nézett az ábrándos szemébe, s nem felelt semmit.

— Próbára teszem, gondoltam — szötte tovább a másik, — s akkor meglátom, ha vajjon alaposak-e aggodalmaim?

— És alaposak voltak? Próbára tetted? Erdekes.

— Igen, próbára tettem, még pedig igen egyszerű módon. Erősen elváltoztatott kézírással irtam egy meglehetősen émelyítő szerelmes levelet, olyant, amilyent egy afféle irhat; azután beletettem egy borítékba és a főpostán feladtam. Választ poste restante kértem tőle. Rendez-vous-t is ajánlottam neki, természetesen kissé finoman. Tudod édesem abban a levélben minden meg volt, ami egy tisztességes szerelmes levélhez szükséges. Forró epedés, visszafojtott vágy, önértetre és kielégítetlen szerelemre meg női jó hírnévre való hivatkozás; szóval minden,

amivel csak el lehet csavarni egy férfinak a fejét. Még aláírás is volt rajta. Természetes, nagyon köznapi nevet választottam.

— Például Szabó Mária-t, — nem?

— Nem; Nagy Boriskát. A Boriska névhez, úgy számítottam, valami bogárszemű fekete szépséget fog elképzelni. Ömlengéseim alá tehát szépen odakanyarítottam, hogy: az, aki mindig Önre gondol, Nagy Boriska. . . .

— De legalább eszedetl egy kis diszkreczióért, vagy nem?

— Hogyne, nagyon is! Megirtam, hogy én, már mint Nagy Boriska kisasszony, nem vagyok olyan, mint a többi nő, és hogy az én szívemben igazi, tiszta szerelem lobog, és. . . .

— Mikor adtad fel? — szakította félbe Gizike asszony.

— Kedden; aztán. . . .

— Mikor jött meg?

— Aztán mindjárt másnap megjött. Én vettem át. Ugy rémlett akkor, mintha a levélhordó valami szánakozó tekintettel nézett volna rám. Jézus, — villant meg az agyamban — hátha csakugyan megcsalt! Nem most, amikor próbára akarom tenni, megcsal-e, hanem máskor, már régtől fogva. Talán — ki tudja — talán elejétől kezdve! Mert ugyan miért nézne rám most így ez a postás, ha nem azért, mert bizony ez már nem is az első levél, amelyiket idegen női írással megezimezve hozott neki, akár-mikor, évek óta, olyankor, amikor nekem még eszem ágában sem volt a szerelem-féltés!?

egy anyagi jólétben gazdag magyar nemzet lakja e hazát, melynek nemzeti léte, függetlensége, szabadsága ne a változó idők szélsőségeitől függjön, de biztosítva legyen minden eshetőségek ellen.

Nagyon természetes, hogy aki a célját akarja, annak az eszközöket is akarnia kell. A sült galamb nem repül senkinek sem a szájába.

Hogy a nemzet, az intézményes szabad állam létesítését tűzte ki törekvései céljául, — az kétséget nem szenvedhet. — Magától értetődő tehát az a feltevés, hogy egy pillanatot sem fogunk tetlenül vesztegetni, — de inkább fáradságot nem ismerő buzgalommal látunk hozzá a munkához, csak hogy minél előbb megközelítsük a jövő célját.

Társadalmunk hiánya.

A hivatalnokok és diplomás emberek túlszűfoltóságáról lesz szó. Évről-évre szaporodik a hivatal keresők száma, csaknem ugyanannyi a hivatal, mint azelőtt volt.

Hisz már ott tartunk, hogy egy valamire való állásra százan és százan pályáznak. Tájékozás kedvéért megjegyzem, hogy Budapesten egy nemrég megüresedett állásra annyi volt a pályázó, hogy a valószínűség törvénye szerint több kilátása volt az osztálysorsjáték egy sorsjegytulajdonosának a főnyereményre, mint a pályázónak az állás elnyerésére. Nem csodálhatjuk tehát, ha magas követelményekkel állnak elő a főnökök és csak igen mérsékelt fizetéssel dotálják az állásokat.

Mindnyájan tudhatjuk, mi ennek az elmégesedett társadalmi helyzetnek az oka. Nem nehéz a forrásra bukkannunk, itt áll előtünk.

A hivatalnokok és diplomás emberek aránytalan száma más foglalkozást követő egyénekkal szemben.

Nem kell hosszú megfigyeléseket tennünk, hogy észrevegyük, mennyire kevés ma az igazi iparos. Sűrűn hangzik fel min-

denütt a panasz, hogy mindenki diplomás ember vagy hivatalnok akar lenni. És — sajnos — ezen szomorú tünetnek (vagy talán nem is tünet, hanem kórság?) mindinkább több és több a képviselője. Az egykor szépen kifejtett iparos-osztály veszendőben van. Az anyák megvetőleg mondják: „Czipész legyen az én fiam? Szabóhoz adjam gyermekem? Nincs tekintélye az iparosnak!” Hivatalnok lesz belőle, vagy doktor, mérnök, ügyvéd! Nem baj, ha sokáig is tart a pálya, de aztán lesz belőle tekintélyes, vagyos ember, ki tiszteletre, becsületre mindenkoron számíthat!

Ilyen ma a legtöbb szülő felfogása.

S szabad-e ezen jelenségen csodálkoznunk? Három-négy évi nehéz testi munka után felszabadul az inas és segéd lesz. És mit ért el most?

Ha azt kérdeznék valamelyik diplomás ember kollegájától, vajon azon társaságban, melyben megszoktak fordulni, találkoztak-e gyakran iparossegéddel? Mindannyian — tisztelet a fehér holló számba menő ritka demokratáknak — indignálódva vonnák őt kérdőre, hogy hát mit tétel fel róluk? — Társaságban tehát alig van helye, tisztelettel nem beszélnek róla, sőt lenézik és tetézésül sötét jövő: három évi szolgálat a katonaságnál vár rá. Három év magában véve is hosszú és pótolhatatlan, és arról mindnyájan megvagyunk győződve, hogy nem aranyélet a katonaság.

Ilyen az iparos és diplomás emberek közti viszony képe.

Sok azon apáknak a száma, kik megvannak győződve, hogy fiukból hasznavehető derék iparos válnék s talán csak közepes hivatalnok, mégis visszariad attól, hogy iparosnak adja fiát. Kénytelen ő is az uralkodó nézet után kiindulni, hogy meg ne szólják, a te fiad iparostanoncz?

Bizony nagy hibája ez jelenlegi társadalmunknak, mely csak kárára van a nemzet jólétének, mert az iparos adja a legnagyobb tőkét a hazának, de csak úgy, hogy ha az állam arról gondoskodna, hogy tényleg ipar legyen az országban s jövedelméből a legnagyobb részt nem ágyukra használná fel. A szülők legnagyobb része számot nem vet arról, hogy a diploma még nem paradicsomkert, az igazi bizonytalan életküzdélem még csak ezután kezdődik. És bizony sok azon diplomás ember száma, kik — diplomájuk zsebükben lévén — mondogatják: „inkább mentem volna iparosnak.”

— Szinte megborzadtam az iszonyú következményektől, amelyeket ez a megdölgő próbatétel maga után vonhat. Teremtő atyám, ha csakugyan, ha komolyan válaszolni talál erre a levélre, s énnekem a tulajdon két szememmel kell majd látnom a választát poste restante a főpostán s végig kell olvasnom, mely napra és melyik órára ígér találkát annak, annak a...

Kaczagott:

— Annak a hölgyikének, akit én kreáltam neki, hogy ő essék be a verembe, holott máris éreztem, hogy magam estem bele... Minden egy pillanat alatt rontott az agyvelőmbe. A szegény levélhordót meg majd kilöktem. A szegényt — haha — igazán majd kilöktem. — S olyan jóízűen nevetett melléje.

— Ugy bizony, — folytatta a mikor abbahagyta a nevetést, — szépen beleakadtam a magam állította csapdába.

— Aznap délben ugyanis az én drágalátos uram a rendes időben hazajött s esodálatosképp a legszeretettelőbb képpel nézett a szemembe. Nyilvánvaló, hogy ez csupán én előttem volt esodálatos, mert hiszen alkalmasint azelőtt is mindig úgy nézett rám. Csakhogy én aznap már egészen meg voltam habarodva. Azt képzeltem, egy bűnös férj sunyiságával kell majd félrefordítania a fejét, vagy kell lesütnie a szemét, amikor azt a levelet átadtam neki. Dehogy! Eszébe sem jutott! Kissé meglepetve nézte a czimzést, kérdezte, mikor hozták és megnézte a bélyeg keltét. Azután némi érdeklődéssel vizsgálgatva a borítékot, beosont a szobájába.

— És? — kérdezte mosolyogva Gizi.

— Én is kipirultan állottam az ebédelőben, háttal fordulva az ő szobájának. Egyszerre, alig hogy felbontotta a levelet, halom, hogy esőndesen behuzza az ajtót.

— Ah, gondoltam — tréfára igyekezvén fordítani azt a fölötte kellemetlen érzést, amely megszállt, — ah, így vagyunk! Hát az én kitűnő férjemuramat még egy ilyen ösmeretlen valami is érdeklí? Na jó! — és elfutott a méreg, hogy majd megpukkadtam — ez egyszer ugyan megjáród velem, szentem! Alaposan nevétségessé foglak tenni, ha felelni mersz neki! A föld alá fogsz bujni szégyenedben, úgy kifigurázlak! — És mint amikor nagyon savanyu almába harapunk, amelyikről a háziasszony iránt való udvariasságból azt kell mondanunk, hogy édes, fanyarul mosolyogtam melléje.

— Akáresak mostan, — elmélkedett a kis barátom.

— Meglehet. Hanem elég az hozzá, hogy a cseléd betálat és hívta ebédhez. Kijött. Arca nyugodt volt, szinte derült. Fürkésző pillantást vettem rá: vajon mi megy végbe most ebben az emberben? Ennek az új, vagy éppen újabb kalandnak a részletével foglalkozik-e, vagy a cselét vette volna észre, avagy... de hogy foglalkozott, de hogy vett észre valamit. A hajamat czirógatta az éhhetetlenje. A veséjébe szerettem volna látni.

— Miért nem eszel? — kérdeztem szárazon?

— Rám nézett; mosolygott, édeskészen

Az iparos ép olyan becsületes polgára az államnak, mint a hivatalnok, doktor, mérnök, katonatiszt, bár szurtos is a keze s nem fényes ruházata. Közkatonák ők, de méltó tisztelet és becsület illeti meg őket mindnyájunk részéről.

Mit is mondott a költő: Tiszteljétek a közkatonákat. Nagyobbak ők, mint a hadvezérek.

Válasz az „Ujbányai vérontás” czimű cikkre.

A következő levél kíséretében vettük az alábbi cikket:

Tekintetes szerkesztő ur!

Azon elvből kiindulva, hogy: audeatur etiam et altera pars, mély tisztelettel kérem a tekintetes szerkesztő urat, kegyeskednék ismert pártatlanságánál fogva, becses lapjában helyt adni a mellékelt „Válasz” czimű cikknek.

Kiváló mély tisztelettel vagyok

Ujbányán 1906. május hó 15-én.

Vlcsák György,

ez kanonok-plebános.

Válasz.

A béke kedvéért hallgattam és nem hoztam a nyilvánosság elé azt a minősíthetetlen támadást, melylyel a régi rendszer gyászvitézéi e választási kampányban a néppártot s különösen a papokat illették.

A „Bársi Hirlap” 19. számában azonban egy cikk jelent meg Dr. Rishanek Béla urtól, melynek valótlanosságai kényszerítenek arra, hogy az abban foglaltakat napnál világosabban megegyezeljem.

Az ujbányai kerület a világ teremtése óta mindig a hatalom által ide küldött jelöltet választotta meg, tekintet nélkül arra, hogy az illető talán még hazája szabadságát is kész lett volna áruba bocsájtani, ha az ő érdekei úgy kívánták volna.

Mintegy Messias jött az 1905. évi januáriusi választásra Dr. Wildfeuer Károly ur, a néppárt jelöltje, ki Tisza István leghívebb emberét Gr. Wickemburg Márkot megbuktatta s megmenettette a kerületet azon szegénytől, hogy a nemzeti akarat letörésére vállalkozó zseb-kendő lovagot nem engedte érvényre juthatni.

és szerelmesen, de, hidd meg, főképp bosszantóan. És minden különös bevezetés nélkül egyszerre csak, képzeld, azt kérdezi tőlem, emlékszem-e arra a gyönyörű fekete nőre, aki mult vasárnap ott ült szemben velünk egy asztalnál a Városligetben, a kioszkban?

— Emlékszem, igazán szép nő volt — feleltem, nem tudva mire vélni a kérdést. Ő pedig — őh én ostoba! — szinte magába mélyedve motyogta.

— És egyszerre olyan hallgatag lett. Emlékszel?

S be sem várva a válaszomat:

— Nos lelkem, nem emlékszel, hogy az az öreg ur, aki mellette ült, Boriskának szólította azt a hölgyet? Nem emlékszel?

Ezzel elővette zsebéből a saját levelet, oda tartotta az orrom elé és elbizakodott hangon, csufondárosan, de azért mégis roppant önteltséggel nevetve így szólt:

— Nézd, a kis csacsit, — olvasd!

Gizike, a süldő menyecske, mint a esipogni készülő madár a esőré, kinyitotta a száját, mintha mondani akarna valamit.

Erzsi azonban, az elbeszélő lanyha bosszankodással intett a kezével, miközben igen különös arczot vágott:

— Hadd el kérlek! Ez az őszinteség és az a képzelődő önhittség így együtt... hidd meg, Gizikém, hogy a nagy trémázásaim után, amik az egészet megelőzték, ugy esett nekem ez a dolog, mintha valaki egy dézsa hideg vízzel nyakonöntött volna...

Édes hazánk alkotmányát védő nagy és dicsőséges küzdelemben Dr. Wildfeuer Károly ur is pártjával, egyesülten a koalícióval kivette részét.

Midőn hazánk egén nehéz felhők tornyosultak, akkor a pártfalak leomlottak s egygyé olvadt a Kossuth, Alkotmány és a Néppárt. E három párt öt legkitünőbb férfiát ismervén el a nemzet mai napig is vezéreül, azt hiszem, hogy az újbányai kerület csak önmagát becsülte meg akkor, amidőn e kitünőségek által ajánlott Dr. Wildfeuer Károly jelölt ur mellett a végsőkig kitartott.

A régi liberális rendszert támogatóknak sehogy sem tetszik az, hogy az általuk gyűlölt koalíció kezébe ragadta a vezérserepet és a nemzetet a régi posványból kiemelve azon uton óhajt haladni, hol a szabadság, egyenlőség és testvériség fája hozza majdan legszebb gyümölcseit.

A régi jó szabadelvű urak, kik hozzá voltak szokva a mindenkor hatalom támogatásához, most sem mernek azzal nyíltan szembeszállani, hanem csak úgy oldalról lövelik mérges nyilakat, s mert e kerületben a néppárt okozta gyászos végüket, erre vetik tehát most magukat s gyűlölködésüknek nincs határa, készek ők az ördöggel is szövetezni, csak hogy bosszuszomjukat némileg olthassák.

Jól tudhatnák pedig ez urak, hogy a kerületben a néppárt a mentsvár, mely ha elesik, akkor a nemzetiségi kerületek száma ismét szaporodik.

A terített asztalhoz leülni nem rossz dolog, azért a régi bukott rendszer hívei a létező pártok mindegyikénél tapogatózva, kifordítják kabátjukat s oda sereglenek, hol a jelzett eszményt feltalálni remélik. Mi is szívesebben választanók a dolog kényelmesebb végét, de mert hazafiak és nem haszafiak vagyunk, azért mindenek előtt a haza érdekeit tartjuk szemünk előtt.

A vezérférfiakra bízunk magunkat akkor, a midőn legdrágább kincsünk forgott szobán, reájuk bízunk magunkat most is, midőn egy szebb jövő hajnala dereng felénk. A koalíció jelöltje a mi jelöltünk is, kiért bátran sikra szálltunk és fogunk szállni, mert jó kezekre bízva tudhatjuk kerületünket.

Ezek előre bocsájtása után áttérek a dologra.

A választást megelőző események többé kevésbé mindnyájunk előtt ismeretesekek.

Levatic Gusztáv függetlenségi jelölt visszalépése után az utolsó előtti napon küzdelmes keresgélés után sikerült Kachelmann Károly ur személyében, a tisztán személyes bosszu eszközével egy demokrata jelöltet fogni. Ezt Dr. Rischanek ur maga is beismeri, midőn így ír: „Hétfőn délelőtt a kerület ennek folytán ellenjelölt nélkül állott és sokaknak bosszúságára úgy alakult a helyzet, hogy már már egyhangú választás előtt álltunk.”

Hitelesen bebizonyíthatom, hogy Kachelmann Károlynak 800—900 választója nem volt, hisz a választás felfüggesztésekor a még hátralevő 8 község közül kettő fehér lobogós volt s a többi 6 községnek több mint $\frac{1}{10}$ része néppárti szavazó volt. A legvérmesebb számítások szerint 500 szavazatot kapott volna Kachelmann Károly ur.

A Kachelmann névhez fűződő tradíciókról (politikai) nem beszélünk, de liberális érdemeit mégis kiemeljük.

A cikkirő azon passzusa: „Wildfeuer K. állandóan a szavazó helyiségek körül tartózkodott, míg ellenben Kachelmann K. az egész választási aktus alatt távol tartotta magát” a leghatározottabban rossz indulatú ráfogás. Egy párszor megfordult a neutrális téren Wildfeuer K., az igaz, de megfordult ott Kachelmann Károly ur is, bizonyítom azzal, hogy személyesen beszéltem vele a választási helyiség épületében.

Irja továbbá: „Feltűnő volt az egyházi férfiak nagy száma is, akik csoportosan álltak a neutrális téren. Ezen körülmények persze különféle megjegyzésekre szolgáltatnak okot.

Erre megjegyzem, hogy a neutrális téren állott 2—3 esetleg 4 néppárti pap is, szemben 40—50 demokrata urral, kik a néppártot, de különösen a papságot oly kihívó jelzőkkel illették, hogy egyenesen reprodukálhatlanok, azért a demokrata tábor arra sem érdemesitem, hogy főmedvényének részletezésébe bocsátkozzam; mégis azonban stigmatizálom, mint az eszeveszett gyűlöletnek, a teljesen eldurvult lelkiületnek elszomorító megnyilatkozását.

Cikkirő szerint az első lövések a Kachelmann-táborban is nagy konsternációt keltettek. Dehogy is! Taps és cigányzene volt a lövések visszhangja a demokrata táborban.

Hogy mennyire hatotta meg őket a választás illetően megzavarása, bizonyítja ugyancsak magának a cikkirőnek a városban általánosan elhíresztelt mondása: „A lövés eredménye nagyon csekély, legalább 50 halottnak, köztük 3 papnak és 300 sebesültnek kellett volna lennie.” Egy másik demokrata ur szerint: „A papok torkához kellett volna forrasztani a csendőrgolyót.”

Dr. Rischanek ur cikkében olvasható továbbá: „Es dicséretére legyen mondva a Kachelmann-tábornak, nemcsak ezen kritikus pillanatban, hanem az egész választási eljárás alatt a legpéldásabb rendet tanusította.”

„Dificile est satiram, non seibere.” A néppárti tábor izgalmát a hozzájuk betolakodó demokrata kortesek idézték elő, kik otlételeikkel minduntalan verekedési jeleketetelencszenyiroztak.

Határozott valótlan, hogy Dr. Wildfeuer Károly felszólalására a nép nem eszöndesedett le, sőt ellenkezőleg még bőszültebb magatartást tanusított.

Valóság az, hogy Wildfeuer szavára a nép azonnal lecsendesedett, mit az ott jelenlevő elnök is tapasztalt, mert ezek látára most már arra kérte Wildfeuert, hogy a leszavazott népet vezesse az állomásra.

A nép indulásra készen állott, de állítólag a csendőrség nem engedte a kordonon át őket.

Dr. Rischanek ur írja továbbá „Teljesen alaptalan az az állítás, hogy az örnagy 5 óra 25 perczkor azt jelentette a választási elnöknek, hogy a rend és nyugalom helyreállott s a szavazás folytatható.”

Ez rosszakaratu rágalom, mert az örnagy az egyik bizalmi férfi s az én, mint a szavazatszedő bizottság helyettes elnökének kérdésére számos esküdni kész tanu jelenlétében jelentette: „Most teljes nyugalom és esend van.” Igaz ugyan, hogy a midőn a választási elnök megkérdezte az örnagyot arra nézve, hogy a késő éjjeli órákban vállal-e garanciát? — azt felelte — hogy ő erre nézve előre garanciát nem vállal. De ebből konzekvenziát vonni a választás felfüggesztésére nem lehet, mert e kérdésre a választás előtti napon sem kapott volna más feleletet. Mindezek dacára a nép, melynek át kellett szenvednie biztos győzelmének megsemmisítését, teljes nyugalomban maradt helyén az esti vonat indulásáig, melyhez a legnagyobb rendben és csendben vonult le.

„A néppárt szavazói fanatizálva voltak”, ez határozott rágalom.

A néppárt emberei tudatában állottak annak, hogy tisztelni kell a mások meggyőződését is, mert aki azt nem teszi, nem érdemli meg, hogy az övét is megbecsüljék. De hogy az ellentábor emberei mennyire nem voltak ennek tudatában, bizonyítja azon körülmény, hogy táborukban magukat intelligensnek tekintő urak meg egyes hölgyek is annyira megfélekedtek magukról, hogy az előttük elhaladó lutilai főesperest és az újbányai s. lelkészt szidalmakkal és köpködéssel illették. Szóval a pap ellen szölt ott a szitok és gyalázat minden ajakról.

Hát ez mi? Nem osztály elleni izgatás, melynek számtalan tanujelét adták a nap egész folyamán.

A tények szorosan vett czáfolatára szoritkoztam csak, mert nem szándékom a megejtendő vizsgálat elébe vágni s nem

megyek utalva arra, hogy bárkit is védelmembe vegyek. Jöjjön a legszigorubb vizsgálat s akit bűnösnek talál, sujtsa az igazság jogpallosával.

Befejezve cikkemet, nem mulaszthatom el, hogy egy kérdést ne intézzek a tisztelt cikkirő urhoz.

Nem restellette-e ön rögtön a választás után igénybevenni szívességét és orvosi tanácsát azon embernek, ki szintén a legyalázott, esuhás papi rendnek tagja!?

Ugyebár, néha a esuhás is jó!?

De különben béke velünk!

Krónika.

A vármegyei közgyűlés mai tárgysorozatához.

Köztudomású tény, hogy Barsvármegye törvényhatósági bizottsága ma, azaz május 17-én közgyűlést tart. Nem köztudomású azonban az, hogy a 63 pontból álló tárgysorozat 15-ik pontja a következőket tartalmazza: „Az alkotmányellenes kormány alatt kinevezett tisztviselők magasabb illetményeinek visszatérítése iránti intézkedés.” — Hát ez a pont jól el van dugva a tárgysorozat tömkelegében, de azért mégis észre kellett vennünk, mert itt a nyilvánosság fórumán akarunk vele érdeme szerint elbánni. És ép mi érezhetjük magunkat hivatottaknak erre, mert mi annak idején szükségét láttuk annak, hogy a lokális érdekek védelme okából ezeknek a kinevezetteknek az eljárását annyira, amennyire mentegessük és ugyan ekkor kitettük magunkat annak a veszedelemnek, hogy az elvmegtagadás gyanújába essünk. Hivatottnak érezzük magunkat erre még azért is, mert az alkotmányos rend helyreállítása után feltűnést kerülő módon adtuk az illető kinevezetteknek tudomására, hogy kutyakötelességük a fizetésfölsőleget visszatéríteniök, ha már elég gyöngéek voltak ahhoz, hogy e többletet valósággal, mint őket jogosan megillető fizetésüket vették fel. — Abból, hogy a tárgysorozat szerint intézkednie kell a törvényhatóságnak az alkotmányellenes kormány idejében kinevezett vármegyei tisztviselők által felvett többletfizetések visszatérítése tárgyában, — kétségtelenül annak kell következnie, hogy e jelzett tisztviselők a fizetésfölsőletet tényleg felvették és hogy eddig még vissza nem fizették és nem is akarják visszafizetni. Ha ez igaz, úgy bátrak vagyunk kijelenteni, hogy ennél piszkosabb, ennél gyalázatosabb eljárást egyelőre nem ismerünk köztisztviselő részéről. Kerülni, utálni kell az ilyen tisztviselőket. Kidobni, kirugni, megvetni. Már most persze azt kérdezik tőlünk, hát mit irnak az urak róla, ha nem tudják biztosan, hogy vannak-e ilyenek? A kérdés így nem jogos. Mert bárha esetleg módunkban állott volna erről határozott tudomást szerezni, — a közgyűlés határozathozatala előtt a hivatalos titoktartásban való közhiedelmet, ill. közbizalmat renditenök meg vele. A mi kötelességünk semmi egyéb, mint már előre is megbélyegezni az ilyeneket. És ha aztán kiderülne, hogy erre szükség itt Barsvármegyében nincs, akkor annál nagyobb lehet a közvélemény öröme, mert Barsvármegye egyetlen fiára sem lehet közömbös, hogy léteznek-e vajjon a vármegyében annyira elvetemült himpellérek, akiket kényszeríteni kell arra, hogy egy alkotmányellenes, tehát az ország alkotmányát veszélyeztető, a közszabadságot agyontipró kormánytól hazafiasan viselkedő tisztviselők kárával jutalmakat fogadjanak el. Nincs erre semmiféle mentegődés. Még a tökéletes szegénység sem. Koplalni, koldulni kell az ilyen embernek, — ha másképp nem képes az őt terhelő anyagi kötelezettségnek megfelelni. Végeztünk velük, s most még csak abbeli óhajunknak adunk kifejezést, vajha a mai közgyűlés arról tenne tanuságot, hogy — Barsvármegyében senkit sem kell a jellemtelenség, a hitványság, a becstelenség — kétségtelenül erkölcsi halált okozó kövével megdobálni. Szeretjük hinni, hogy ez óhajunk teljesülni fog.

Törvénykezés.

Szándékos emberölés.

Az 1906. évi tavaszi esküdtszéki ciklus május hó 14-én kezdődött meg. Elsőnek szándékos emberölés büntetével vádolt Mikola József elleni bűnügy került tárgyalásra. Az esküdtszéki elnöke Andrásy Sándor királyi törvényszéki elnök, szavazó bírák pedig Dr. Homoky Kálmán és Dr. Zsámbokrthy Tivadar királyi törvényszéki bírák voltak. A jegyzői tisztet Lutz József királyi aljegyző teljesítette. A vádhatóság képviselőjében Kovács Sebestyén Lajos, a védelem képviselőjében pedig Dr. Persay Ferenc ügyvéd járt el. A vádbeli cselekmény még 1905. évi november hó 20-án játszódott le a vármegye területén Bisztricsény községben. Mikola József vádlott és az elhalt Szukenyik Mihály sértett mint sógorok és osztálytársak közös házában laktak. November hó 20-án délután Szukenyik Mihály kissé ittas állapotban meglátva a kertben fát vágó vádlottat, karjára baltát akasztva ezen szavakkal ment vádlottnak: „az apád Istenit, az apád telkén vagy-e, majd én megmutatom.” Vádlott a baltát letéve, a közelből mintegy másfélméter hosszú dorongot ragadott fel, a közeledő sértettet kétszer fejbe ütötte. Az ütések folytán sértett koponyacsontja több helyen törést szenvedett és ennek következtében harmadnapra meghalt. Ezen tettéért került Mikola József a vádlottak padjára.

A vád a btk. 279. §-ban meghatározott szándékos emberölés büntetése volt alapítva, az esküdtek azonban vádlottat csupán a btk. 306. §-ban meghatározott haláltokozó testi sértés büntetésében találták bűnösnek, de mert megállapították azt is, hogy a cselekményt a jogos védelem határainak félelemből eredő túllépésével követte el, az esküdtek verdiktje alapján az esküdtszéki bíróság felmentő ítéletet hozott.

H i r e k.

Öngyilkossági kísérlet. F. hó 13-án — miként Léváról értesülünk, — Polcz Ernő honvédhadnagy, aki még csak mult év november 1-én lépett elő hadnagynak, — öngyilkosságot kísérelt meg. Délután 2 órakor történt az eset. A szívnek irányított golyó szerencsére a szív alatt furódott a testbe, anélkül, hogy nemesebb részeket sebzett volna meg, úgy, hogy a gyors orvosi segély előreláthatólag életben fogja tartani a fiatal öngyilkosjelöltet. Jelenleg a kórházban fekszik, hol gondosan ápolják. Az öngyilkossági kísérlet indító oka eddig ismeretlen.

Rendkívüli közgyűlés. Barsvármegye törvényhatósága f. hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgysorozatába 64 pont van felvéve. — Érdekesnek ígérkezik az alkotmányvédő bizottság jelentése.

Közegészségi skandalum. A helybeli dögteren már napok óta elátsatlanul hever egy megdöglött ló. Igazán skandalum, hogy annyian vannak, akiknek ilyen dolgokra ügyelniük kellene és még sem törődik vele egyik sem. Persze, mert ők nem járnak arra felé s így bizonyára nem tudják, hogy e dögter már messziről büzlök és fertőzteti meg a levegőt. Ajánljuk az érdekelték figyelmébe és hisszük, hogy hasonló eset egyhamar ismétlődni nem fog.

Halálos szurás egy cigarettá miatt. Nyéma Péter 16 éves suhancz és Németh István, már családos ember, együtt dolgoztak folyó hó 14-én Léván egy ház építésénél. A fiatal legény munka közben cigarettá füsttel könnyített a fáradtságán, ami Némethet, aki nem szokta meg a füstöt, felette boszantotta. Rászólt tehát a legényre, hogy ne fujja orra alá a füstöt, de az bizony szót nem fogadott, amiből persze szóváltás keletkezett, de ennek az építőkallér hamarosan véget vetett. — Este 6 órakor, midőn már vége volt a munkának Nyéma sehogysem tudta el-

viselni, hogy őt Németh egyetlen élvezetétől is megfosztotta, amiért nem kérdőre vonta Némethet, hogy miért nem hagyja őt munka közben cigarettázni. Németh szemébe nevetett a legénynek, amin az anynyira feldühödött, hogy félre vonulván, kést keresett s észrevétlenül megközelítvén Némethet, pillanat alatt halántékon szurta. Németh a szurás következtében élet-halál közt lebeg. A legény megszökött, s bár a rendőrség azonnal üldözöbe vette, eddig még nem sikerült őt elfogni. Az eset kétségkívül elszomorító, mert csak erkölcsi nevelés felette hiányos voltát igazolja, — amiről pedig sajnos — alig beszélünk, holott úgy látszik ez volna az első feladat, mely megoldásra vár.

Vívó tanfolyam. Halbleib József fővárosi vívómester, ki jelenleg Szekszárdon működik nagy pártfogás mellett, június hó 10-ike táján érkezik városunkba, hogy a mult évben sikeresen megkezdett vívó-tanfolyamát az idén folytassa. Reméljük, hogy működésének most már több eredménye lesz, ami alatt csupán azt értjük, hogy itt is megalakul egy sport-klub, — ahol legalább a vívást lehet gyakorolni. Igazán ideje volna már, hogy a helybeli társadalom is produkáljon valamit, — mert holmi exkluzív jellegű szórakozások egyáltalában nem illenek a kor szelleméhez. Ez csak a gőgöt jelenti, ami semmikép sem érdemli meg a dicséretet.

A kistapolcsányi könyvtár. A Fmke értesülésünk szerint 200 kötetes könyvtárt adományozott a kistapolcsányi iskolának.

Hamis tulipánok. Egy ízben már figyelmeztettük olvasóinkat arra, hogy Aranyosmaróton hamis tulipán-jelvények vannak forgalomban. Ugy látszik, hogy ez a figyelmeztetésünk az önző gseftelőket cseppet sem ijesztette meg, mert úgy tapasztaljuk, hogy szemérmetlenül terjesztik most is még a hamis tulipán-jelvényeket. Nem szükséges olvasóinkat kitanítani arról, hogy ez milyen hazafiatlan eljárás, hiszen jól tudják, hogy a tulipán-jelvény hordásnak egyedüli célja, hogy egy országos nemzeti alapot tereptsünk, mely egy esetleges újabb alkotmányválság idején a nemzeti álláspontot erősítse, és az igazi tulipán-jelvény árának legnagyobb része ép ezért erre az alapra lesz fordítva. A hamis jelvények forgalomba hozatala tehát egész közönséges, komisz, hitvány csalás. Ennélfogva szükséges, hogy olvasóinkat felvilágosítsuk, miszerint Aranyosmaróton igazi tulipán-jelvényeket csak is három helyen árulnak, és pedig Bradsch Emil, Brunczlik I. üzletében és a Dóezi nyomdában.

Emberölés. Kliesimunka János mezőkissallói lakos, megyei utkaparó f. hó 9-én d. u. 1 óra tájban kapával kétszer fejbe ütötte szomszédját Juhász Andrást, kivel hosszabb idő óta haragban volt. Az ütések folytán Juhász András folyó hó 10-én reggel 9 órakor meghalt. Juhásznak hét kis gyermeke maradt.

Magyar pénzüzetek hitelbankja. Végre elkövetkezik az idő, midőn a vidéki pénzüzetek nagy serege egy táborban, egyesülten, egymással kezét fogva, egymást támogatva küzd anyagi és erkölcsi érdekeiért. Ez az a végezlő, melynek megvalósításáért évek óta küzdöttünk, nem adva fel az egy táborban való egyesülés eszméjét akkor sem, amikor egyidejűleg két, sőt több táborra oszlottak vidéki pénzüzetek. Hittük akkor is, hogy a pénzüzetek a közös érintkezési pontot előbb-utóbb megtalálják és ha egyelőre a teendők sokaságának megosztása végett két vagy több szervezet fogja is szolgálni a pénzüzetek érdekeit, a legfontosabb, a leglényegesebb akció kifejtése mégis csak egyetlen szervezet kezeiben összpontosul. E cél szolgálja az az akció, melyet a „Magyar pénzüzetek országos szövetsége mint r.-t.” és a „Magyarországi pénzüzetek országos szövetsége”, mely tudvalevőleg egyesületi alapon áll, együttesen kezdeményeztek a „Magyar pénzüzetek központi hitelbankja r.-t.” létesítése érdekében. Már maga az a tény, hogy a két szervezet az

új bank létesítése érdekében együttes munkásságot fejt ki, biztosítékul szolgál arra nézve, hogy a két szervezet munkásságának iránya a pénzüzetek összességének érdekeinek igyekszik kielégíteni. Tulajdonképpen azonban nem egy új intézmény létesítéséről, hanem arról van szó, hogy a Magyar pénzüzetek országos szövetsége rt. alakul át a Magyar pénzüzetek központi hitelbankjává. A munkamegosztás helyes elvének alkalmazásával állunk tehát szemben; a Magyarországi pénzüzetek országos szövetsége, mint egyesület, eredeti céljához híven továbbra is a vidéki pénzüzetek erkölcsi érdekeinek marad szolgálatában, míg az új hitelbank az anyagi szükségleteinek ellátásáról fog tőle telhetőleg gondoskodni. Ily körülmények közt a két szervezet nemcsak megfér egymás mellett, de sőt egyik a másikat kiegészíti, minél fogva a vidéki pénzüzeteknek most már az a feladatuk, hogy mindkét szervezetnek tagjaivá váljanak, mert míg amott szervezetük tökéletesebbé tételének, az ellenőrzés sikeresebbé válásának, pozíciójuk erkölcsi súlyának emelése érdekében találják fel a tétogatást, és az egyesülésben rejülő nagy erőt, itt üzleti működésük sikeresebbé tételének anyagi eszközeit és biztosítékait lelik fel.

Ügyvédi kamarai jelentés. A pozsonyi ügyvédi kamara képviselőjében Rochlitz Tódor kamarai elnök és Dr. Horváth Árpád kamarai titkár e napokban becsatolták ki a pozsonyi ügyvédi kamara ez idejű jelentését az 1905. évről vonatkozólag. A terjedelmes, nagy gonddal és alaposítással kidolgozott jelentésből megtudjuk, hogy a pozsonyi ügyvédi kamara f. évben érte meg fenállásának 80-ik évfordulóját, amely idő alatt kifejtett tevékenységének eredményét a jelentés abban foglalja össze, hogy teljes igyekezetével törekedett az ügyvédi kar jobb és szebb jövőjét megvetni. A kamara területén 1904. december 31-én 309 bejegyzett ügyvéd volt, 1905. évben bejegyeztetett 26, lett tehát összesen 335, 1905. évben elhalálozás és lemondás indokából töröltetett 9, úgy hogy 1905. december 31-én 324 bejegyzett ügyvéd maradt s így az előbbi évhez képest a szaporodás 16. Az ügyvédjelöltek száma 1905. december 31-én 225 volt, a szaporodás az előző évhez képest 38. A kamara 173 esetben rendelt ki a szegény védelem érdekében pártfogó ügyvédet. A kamara vagyona ez idő szerint 5320 k. 85. f.

Vadászok figyelmébe. A kultúra folyton szűkebb térre szorítja a vadállományt. Mindég több lesz a vadász, kevesebb a vad és drágább a vadászterület. A vadász tehát kisebb és drágább területre szorul. Hogy ezen kisebb területnek akkora hasznát vehesse, mint az eddig nagyobb és olcsóbbnak, előtérbe jő, hogy a vadászat gyakorlatához is bizonyos szakismeretet kell elsajátítani. Disztesen illusztrálva és gazdag tartalommal szolgálja a vadászat ügyet az Országos Vadász-Szövetség hivatalos lapja: a „Vadászat és Allatvilág”. Ezen kitűnő és olvasó szaklapot Parthay Géza szerkeszti. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetési ára félévre 4 korona. Mutatványszámát átitalanul küld a lap kiadóhivatala Budapest, Rottenbiller-utca 3. szám.

Fürdő megnyitás.

Az Uradalmi Gőzmalom mellett levő fürdő folyó évi május hó 15-től a t. közönség rendelkezésére áll.

Idényjegyek már válthatók a gőzmalom irodájában.

Idényjegy 8 korona.
Gyermekjegy (10 éven alul) 4 „
Családjegy vételénél 25% engedmény.

Kiszolgálásért az egész idényre a jegy váltásánál 1 korona fizetendő.

Az Uradalmi Gőzmalom üzemvezetősége.